

Parshat Emor -5785 – nr. 212

Samenvatting van de parsha

1e Aliya: Specifieke beperkingen voor Kohanim en de Kohen Gadol met betrekking tot huwelijken, seksualiteit en rouw.

2e Aliya: Wetten met betrekking tot fysieke onvolkomenheden van de Kohanim en wie wel en niet kan eten van de priesterlijke gaven.

3e Aliya: Wetten die definiëren wat een acceptabele en onaanvaardbare smet is op een dier dat als Korban wordt aangemerkt.

4e Aliya: De oprichting van Sjabbat , Pesach , de Omer, het tellen van de Omer en Sjawoeoth.

5e Aliya: De oprichting van Rosj Hasjana en Jom Kipoer.

6e Aliya: De oprichting van Soekot.

7e Aliya: Wetten van de Ner Tamid, het Toonbrood, het incident met de Godslasteraar en de straffen voor godslastering.

Samenvatting van de haftara (Jechezkel 44:15)

De Haftara van deze week behoort tot de profetieën van Jechezkel die de derde Beet Hamikdash beschrijven .Jechezkel profeteerde na de vernietiging van de eerste Beet Hamikdash in het jaar 3352.

In de Haftara instrueerde Jechezkel de Kohanim in hun unieke wetten. Het heeft betrekking op de Parsha van deze week, waarin ook veel van de wetten worden beschreven die specifiek aan de Kohanim zijn opgelegd .

Een leven van heiliging

De omstandigheden waaronder we leven zijn talrijk en gevarieerd. Sommigen van ons leven in een zeer comfortabele, zelfs idyllische omgeving. Anderen worstelen met verschillende ontberingen, waaronder armoede, ziekte en de oorlogsomstandigheden. Ons volk heeft onuitsprekelijk extreme omstandigheden gekend, zoals die tijdens de Holocaust.

Door de geschiedenis heen hebben we geleerd G-ds geboden te gehoorzamen, ongeacht de situatie waarin we ons bevinden. Nog niet zo lang geleden vierden we allemaal Pesach. Sommigen van ons hadden het voorrecht om de seder te houden in de Oude Stad van Jeruzalem, in de nabijheid van de plaats van de Heilige Tempel. Anderen verzamelden zich rond tafels in resorts op veel onwaarschijnlijkere locaties, variërend van Florida en Californië tot exotische mediterrane of Caribische eilanden.

De meesten van ons genoten van de vakantie in de warmte van onze eigen bescheiden huizen, op plaatsen die geografisch zo ver van elkaar verwijderd zijn als Brooklyn en Bnei Brak. Ons collectieve geheugen was gebaseerd op beelden van het eerste Pascha dat in Egypte werd gevierd op de rand van de vrijheid van eeuwenlange slavernij, maar ook op beelden van Pesach die werden ervaren in de greep van de slavernij van het getto van Warschau, en zelfs in het nachtmerrieachtige vernietigingskamp Auschwitz.

Onze naleving van mitsvot wordt nooit tenietgedaan door de omstandigheden van ons leven.

Het Tora-gedeelte van deze week, Parshat Emor (Leviticus 21:1-24:23), confronteert ons met een mitsva die in acht moet worden genomen in het volledige scala van de talloze

omstandigheden van het leven, hoe uitdagend ze ook mogen zijn. Ik verwijs naar de mitsva van kiddoesj Hasjem, meestal vertaald als "de heiliging van G-ds naam". Sta me toe deze mitsva uit te leggen door eerst een overzicht te geven van de hele wekelijkse parsja.

De parsja begint met een lange beschrijving van de gedragsnormen die van de kohaniem, de priesters, de "zonen van Aäron" worden verlangd. Deze beschrijving beslaat de hele eerste helft van de parsja, de hoofdstukken 21 en 22. De tweede helft van de parsja, hoofdstuk 23, somt de belangrijkste feesten van de Joodse kalender op. Tussen deze lange secties vinden we deze korte verzen:

"Gij zult Mijn geboden getrouw onderhouden... Gij zult Mijn heilige naam niet ontheiligen, opdat Ik geheiligd moge worden te midden van het Israëlitische volk – Ik, de Heer, die u heiligt... die u uit het land Egypte heeft geleid om uw G-d te zijn..." (Leviticus 22:31-33).

De rabbijnen begrijpen dat deze verzen in de eerste plaats verwijzen naar de ultieme heiligschennis: het ontheiligen van G-ds heilige naam, of, in het Hebreeuws, chillul Hasjem. Omgekeerd verdoezelen deze passages het concept van de heiliging van G-ds naam, kiddoesj Hasjem, de edelste en misschien wel de moeilijkste van alle mitsvot.

Waarom zeg ik 'moeilijkste'? Omdat de klassieke rabbijnse definitie van kiddoesj Hasjem de bereidheid is om het martelaarschap te ondergaan in plaats van iemands geloof in de Almachtige te verraden. Dus die Joden tijdens de Spaanse Inquisitie die vrijwillig het martelaarschap verkozen boven de doop, waren een voorbeeld van kiddoesj Hasjem. Inderdaad, van alle zes miljoen slachtoffers van de Holocaust, die werden vermoord, alleen maar omdat ze Joden waren, wordt gezegd dat ze de mitsva van kiddoesj Hasjem hebben uitgevoerd.

Maar kan deze "heiliging" alleen plaatsvinden in zulke erbarmelijke omstandigheden? Is het alleen door de dood dat men "de Heer kan heiligen"? Niemand heeft ooit zo krachtig en welsprekend op deze vraag geantwoord als Maimonides toen hij schreef:

"Iedereen die vrijwillig, zonder daartoe gedwongen te worden, één van de mitsvot schendt, hatelijk en zonder gewetenswroeging, heeft daarmee de naam van de Heer ontheilgd. Maar aan de andere kant, wie zich onthoudt van zonde, of een mitsva verricht, om geen andere reden, niet uit angst, noch om glorie te zoeken, maar eerder om de Schepper te dienen, Gezegend is Hij, zoals de rechtvaardige Josef deed toen hij verzocht werd door de vrouw van zijn meester, zo iemand heeft de naam van de Heer geheilgd..." (Maimonides, Hilchot Yesodei HaTora, 5:10).

Vanuit dit perspectief kunnen we de woorden van rabbijn Jitschak Nissenbaum beter begrijpen, een leider van de religieuze zionistische beweging in het vooroorlogse Polen, en een held van het getto van Warschau die daar uiteindelijk werd vermoord. Hij benadrukte dat het in de helse omstandigheden van de nazi-vervolging noodzakelijk was geworden om het concept van kiddoesj Hasjem enigszins te wijzigen, zodat het iets meer betekende dan martelaarschap.

Hij introduceerde de uitdrukking kiddoesj hachaim, 'de heiliging van het leven'. Hij wilde de gemartelde bewoners van het getto inspireren om niet "te sterven met het doel de naam van de Heer te heiligen", maar om "hun leven te leiden op een manier die de naam van de Heer heiligde". Hij drong er bij zijn volk op aan om de naam van de Heer te heiligen, zelfs in de afschuwelijke omstandigheden van het getto, door alles te doen wat mogelijk was om in leven te blijven, te overleven en een geestelijk leven te leiden voor zover die omstandigheden dat toelieten.

Rabbi Nissenbaum overleefde de Holocaust niet. Maar anderen met soortgelijke opvattingen deden dat wel. Een van hen heette Rabbi Gad Eisner, wiens heldhaftige daden in de nasleep van de Holocaust door talloze ooggetuigen zijn opgetekend.

Veel van de andere overlevenden waren, toen ze ontdekten dat hun huizen weg waren en dat hun families waren vermoord, bereid zich over te geven aan de "Engel des doods" in plaats van te worstelen om in leven te blijven. "Wat is er om voor te leven?" vroegen ze.

Rabbi Gad moedigde hen aan om in leven te blijven en liep moeizaam van bed naar bed in een geïmproviseerd ziekenhuis na de Holocaust om deze tragische individuen met de paplepel in te lepelen.

Meer dan dat, nadat ze lichamelijk begonnen te herstellen, inspireerde hij hen om deel te nemen aan spirituele oefeningen, aan Tora-studie en zelfs aan vreugdevolle vieringen. Hij zou in het Jiddisch zeggen: "az menn lebt, zohl zein gelebt", vrij vertaald als "zolang je leeft, leef maximaal!" Dan voegde hij eraan toe: "In leven blijven, volledig levend, is de grootste heiliging van de naam van de Heer, de hoogste vorm van kiddoesj Hasjem."

Maar men hoeft niet zijn toevlucht te nemen tot Maimonides, zelfs niet tot slachtoffers of overlevenden van de Holocaust, om beschrijvingen van kiddoesj Hasjem te vinden. De Talmoed biedt een definitie die geschikt is voor degenen onder ons die gelukkig in veel minder extreme omstandigheden leven, die "een gewoon leven" leiden.

Dit is de definitie van kiddoesj Hasjem die wordt gegeven door de Talmoedische wijze Abaye:

"Gij zult de Heer, uw G-d, liefhebben. '(Deuteronomium 6:5) Dit verwijst naar iemand wiens daden ervoor zorgen dat de naam van de Heer geliefd wordt bij anderen. Hij is iemand die de Schrift leest, de Misjna bestudeert en omgaat met de wijzen; iemand die zich hoffelijk gedraagt tegenover alle anderen, waardoor ze zeggen: 'Hoe gelukkig zijn zijn ouders die hem de Tora hebben geleerd; hoe gelukkig is de leraar die hem de Tora heeft geleerd. Die-en-die, die de Tora heeft geleerd, let op hoe mooi zijn wegen zijn, hoe voorbeeldig zijn gedrag is.'" (Talmoed, Tractaat Joma 86a)

Dit is de kiddoesj Hasjem waartoe we allemaal in staat zijn. We hoeven geen martelaren te zijn, we hoeven geen helden te zijn. We hoeven ons alleen maar te laten leiden door de Tora van de Almachtige en ons leven te leiden in overeenstemming met Zijn idealen. Dat is de manier waarop we 'Zijn naam kunnen heiligen'. (R. Zvi Hersh Weinreb)

De zichtbare en onzichtbare gaven van Hasjem

Onze Vader, onze Koning! Ter wille van onze voorvaderen, die op U vertrouwden, en die Gij de inzettingen des levens leerde, zo ook wees ons genadig en leer ons." (Birchot Kriat Shma, Ahava Rabba)

Vertrouwen is van cruciaal belang voor alle relaties. Vertrouwen in G-d is een belangrijke voorwaarde voor onze betrokkenheid bij het leren en naleven van de Tora. Dit wordt duidelijk gemaakt in het klassieke Talmoedische verhaal (Sjabbes 88a-b) waarin Rava werd geconfronteerd met een Saduceeër die de spot dreef met de "overhaaste" aanvaarding van de Tora door het Joodse volk, onze mond voor onze oren stak en zich ertoe verbond actie te ondernemen – naaseh – voordat hij de details hoorde – nishma. Rava reageerde door trots het vertrouwen in G-d te bevestigen dat informeerde hoe wij als natie onvoorwaardelijk alles accepteerden wat Hasjem van ons zou vragen. "We gingen verder met G-d, met een

vertrouwend hart, kenmerkend voor degenen die met liefde handelen, vertrouwend op Hem om ons niet te belasten met iets dat we niet konden verdragen (Rashi :Shabbos 88b)."

Het is daarom duidelijk waarom de Exodus de eerste stap was op weg naar de berg Sinaï en onze omhelzing van de Tora (Shemos 3:12) en daarom werd het aangeroepen in het voorstel van Hasjem aan ons (Shemos 19:3-5). "Je hebt gezien wat Ik met Egypte heb gedaan en hoe Ik je op de vleugels van adelaars heb gedragen en je tot Mij heb gebracht." Die wonderbaarlijke gebeurtenis was een vertrouwensbouwer, die G-d's liefde voor en toewijding aan het Joodse volk demonstreerde, waardoor onze onvoorwaardelijke acceptatie van Zijn Tora mogelijk werd.

Het kan ook de basis zijn voor onze parsja die het tellen van 'de Omer introduceert 'als de manier waarop we naar de berg Sinaï gaan (Vajikra 23:9-16). 'De Omer 'was een gerstemeel offer ter grootte van een omer dat op de tweede dag van Pesach werd gebracht na de oogst van het nieuwe seizoen, als erkenning van G-d's dagelijkse geschenken aan ons. De midrasj (Vajikra Rabba 28:2) merkt op dat dit offer door zijn omvang bekend stond om het te associëren met het dagelijkse geschenk van een omer van manna dat ons dagelijks in de woestijn ondersteunde (Shemos 16:16-18). "Rav Berechya onderwees: "G-d zei tegen Mosjé, vertel het Joodse volk dat ik dagelijks een omer van het manna aan elk van hen gaf. Nu ze me de omer geven, ontvang ik van hen allemaal samen nog maar één omer gerst." Hoewel ons voedsel tegenwoordig uit de aarde groeit, zijn we gedwongen te erkennen dat de ware bron ervan niet anders is dan het manna dat rechtstreeks uit de hemel viel.

Dit maakt deel uit van de oefening om vertrouwen op te bouwen die ons naar de berg Sinaï heeft gebracht. We verlieten Egypte en reisden de dorre woestijn in met alleen de matse, de meichla d'mhemnuta, het voedsel van het geloof (zie Zohar II 183b). Die matse was het symbool van ons geloof en het was doordrenkt met de hemelse smaak van het manna (Kiddoesjin 38a). Dertig dagen later, op de vijftiende van Iyar, hadden we geen matse meer en G-d informeerde ons dat we de volgende dag zouden beginnen met het ontvangen van het mannabrood uit de hemel (Shemos 16:1, 16:4). Die dagen van zichtbare G-ddelijke liefde en steun, bouwden ons geloof op en stelden ons in staat om onvoorwaardelijk de Tora te aanvaarden, "onze voorvaderen die op U vertrouwden en die U de inzettingen van het leven leerde", zodat toen we de aardse sfeer in Israël opnieuw binnengingen met de gerstooft, we de omer aanboden om onszelf eraan te herinneren dat G-d's voortdurende trouw van cruciaal belang blijft voor ons voortdurende onderhoud. We tellen de omer, bouwen dat bewustzijn verder op, herinneren ons G-d's hemelse brood van geloof door Zijn aardse gaven.

Nu, net als toen, moeten we ons geloof in G-d opbouwen om bij de Sinaï te komen. Het tellen van de omer stelt ons in staat om G-d's verborgen rol te overwegen in alles wat we nu hebben door ons Zijn zichtbare rol te herinneren in het brengen van de omer van manna, het ondersteunen van ons en het opbouwen van het vertrouwen in Hem dat essentieel is, voor het omarmen van Zijn Tora. (R. Moshe Hauer)

' Sefirat Haomer '

De vroege chassidim interpreteerden de term "וספרתם לכם" - לשון ספיר ויהלום. De dagen tussen Pesach en Sjavoet zijn dagen die ons verlichten als edelstenen (sapir is een saffier). Elke dag heeft een bijzondere en unieke kwaliteit.

48 Kenmerken om Tora te Verwerven

Dit idee is gebaseerd op een Misjna in Pirkei Avot (6:6) die 48 manieren opsomt , waarop de Tora wordt verkregen. מה דברים שהתורה נקנית בהם. Elke dag weerspiegelt een andere midah (karakteristiek) en we moeten ze allemaal beheersen.

Er is echter één probleem met dit idee, namelijk dat er 49 dagen van de omer zijn en slechts 48 kenmerken worden opgesomd. Wat moet men doen op de 49e dag van de omer ?

49e dag voor beoordeling

De Chidushé Harim suggereert dat de laatste dag gewijd is aan חזרה- het herzien van wat er op elk van de voorgaande 48 dagen is verworven. Is één dag review voldoende?

49e Dag van het Gebed

Rav Asher Weiss biedt een andere verklaring. In de op twee na laatste daf van Shas (Nida 70b) vroegen de mensen van Alexandrië aan Rabbi Yehoshua Ben Chananya hoe men wijsheid kan verwerven. Rabbi Yehoshua antwoordde dat men moet zwoegen en hard moet werken om Tora-kennis te verwerven. De mensen antwoordden dat velen dat hebben gedaan en er niet in zijn geslaagd. Rabbi Yehoshua antwoordde dat men zijn hishtadlut moet doen, maar ook moet bidden - יבקש ממי שהחכמה שלו - vraag het aan Degene die alle wijsheid beheerst.

Geschenk aan Moshe

Moshe Rabbeinu bestudeerde de Tora gedurende 40 dagen en de Jerushalmi (Horayot 18:) stelt dat hij de Tora bleef vergeten. Ten slotte gaf Hasjem hem een geschenk van herinnering. Mosjé Rabbeinoe, die op een hoger niveau stond dan alle andere mannen, worstelde ook om de Tora te verwerven. Alleen met siyata d'shmaya kan men slagen. Daarom moeten we samen met onze inspanningen hiervoor ook bidden.

אתה חוננתנו

Op een vergelijkbare manier stelt de Levush een vraag over een tefilla die we reciteren op Motzei Sjabbat. In de shemone esre voegen we de tefilla van אתה חוננתנו in. Het lijkt erop dat de toevoeging overbodig is. We zeggen eerst –אתה חונן לאדם דעת – je geeft wijsheid aan de mens. Dan zeggen we –אתה חוננתנו למדע תורתך – U geeft ons kennis van de Tora. Algemene kennis is iets dat de hele mensheid kan verkrijgen. Kennis van de Tora is echter voorbehouden aan het Joodse volk. Wanneer we op Motzei Sjabbat onderscheid maken tussen kodesj en chol, hebben we kennis van de Tora nodig en vragen we dat ons dat wordt toegestaan, omdat een dergelijk onderscheid alleen op een spiritueel niveau begrijpelijk is.

Tora-kennis is een geschenk van G-d en we moeten bidden om te vragen dat ons dat geschenk wordt verleend. Daarom lopen de eerste 48 dagen van de omer parallel met de 48 kenmerken waardoor we de Tora kunnen verwerven. De 49e dag is gewijd aan gebed. יבקש ממי שהחכמה שלו. Als we echt Tora willen verwerven, moeten we ons streven, combineren met gebed.

Op alle gebieden van het leven moeten we alles doen wat we kunnen (השתדלות) en dit combineren met oprecht gebed. Of we nu op zoek zijn naar Tora-kennis, gezondheid, rijkdom, of een goede opvoeding voor onze kinderen - gebed moet een deel van de vergelijking zijn. Mogen we onze inspanningen om te bereiken, combineren met oprecht gebed tot de Ene die overal is, zodat we het verdienen om ons volledige potentieel te realiseren. Mogen we in staat zijn om elke dag te tellen en elke dag te laten tellen! (R. Shalom Rosner)

Klaarmaken voor grootsheid

Onze parasja bespreekt de specifieke wetten die betrekking hebben op Kohaniem, de priesters, en op de Kohen Gadol, de Hogepriester. We zijn zo bekend met deze titel, Kohen Gadol, maar het is eigenlijk een merkwaardige beschrijving. Wat maakt deze Kohen "gadol" groter dan zijn broeders? Wat is de aard van deze 'gadlut', deze grootheid?

De midrasj in Vajikra Rabbah legt uit dat de Kohen Gadol op 4 verschillende manieren groter is, nl. in zijn kracht, wijsheid, schoonheid en rijkdom. Als voorbeeld van de superieure kracht van Ahron HaKohen, citeert de midrasj het feit, dat hij 22.000 Leviim optilde in één dag en hun in alle richtingen zwaaide. Volgens deze berekening zou hij, ervan uitgaande dat hij helemaal niet rustte, betekenen dat hij 15 Leviim per minuut optilde. Rabbeinu Bechaye houdt echter vol dat dit een wonderbaarlijke prestatie was. Als dat zo is, hoe kan de midrasj dit dan aanhalen als een bewijstekst voor de kracht van Ahron?

Reb Chaim Shmuelevitch legt uit dat hoewel het een wonder was, het alleen mogelijk werd gemaakt omdat Ahron zijn hele wezen in deze inspanning investeerde. We kunnen dus concluderen dat 'kracht' wordt bepaald door iemands inspanningen, wanneer iemand zijn capaciteiten maximaal gebruikt voor zover hij daartoe in staat is.

Evenzo "zijn Gedolé Jisrael", (zoals onze grote Tora-leiders worden genoemd) degenen die hun hele wezen investeren in wat ze doen en daarom een enorme siyata d'shmaya verdienen, waardoor ze veel grotere dingen bereiken dan een gemiddelde leek. Rav Gifter zt"l zei vaak: "Het minimum dat Hasjem van ons wil, is het maximale dat we kunnen doen."

Het is onze taak om te verlangen naar grootsheid, zelfs buiten onze waargenomen capaciteiten. We moeten 'onze hand uitstrekken', we moeten proberen steeds hogere geestelijke doelen te bereiken. Inderdaad, Chazal leren ons: "kol adam mi Jisrael chayav lomar matai yagi'u ma'asai le'ma'asé avotai – elk lid van het Joodse volk is verplicht om te zeggen: "wanneer zullen mijn acties het niveau bereiken van de acties van onze voorvaders?" (Tanna d'vei Eliyahu hoofdstuk 25:1).

Aangezien de taal van Chazal altijd nauwkeurig is, moet u opmerken dat het gebruikte woord "verplicht" is. Ieder mens heeft de plicht om verder te reiken dan zichzelf, het is niet iets dat alleen is voorbehouden aan de rechtvaardigen onder ons. De Saba van Slobodka stond bekend om zijn uitspraak: "Ik zou mezelf nooit afvragen of ik in staat was om iets te doen, maar ik zou mezelf afvragen of ik verplicht was om iets te doen. Als ik iets moet doen, dan kan ik het doen."

De Kohen Gadol was voor ons allemaal een rolmodel voor wat het betekent om buiten onze comfortzone te gaan om niveaus van grootsheid te bereiken. Wanneer we ernaar verlangen, ernaar streven en naar dat doel toewerken, zal Hasjem ons het geschenk van prestatie schenken. (R. S. Smiles)

Shabat shalom

Voor suggesties en commentaar : mobi166@hotmail.com

Gelieve dit blaadje (deze link) ook door te sturen aan vrienden en kennissen.

(en je bronnen zullen zich naar het buitenland verspreiden) (משלי ה:טז) ויפוצו מעינותיך חוצה